

OBSAH

10 ÚVOD

FILOZOFICKÉ KOŘENY

PSYCHOLOGIE VE STAVU ZRODU

- 18 Čtyři temperamenty osobnosti
Galénos
- 20 V tomto stroji je myslící duše
René Descartes
- 22 Dormez!
Abbé Faria
- 24 Pojmy se stávají silou, jestliže si vzájemně odporují
Johann Friedrich Herbart
- 26 Být oním já, jímž opravdu jsme
Seren Kierkegaard
- 28 Osobnost je utvářena přírodou a výchovou
Francis Galton
- 30 Zákony hysterie jsou univerzální
Jean-Martin Charcot
- 31 Příznačná destrukce vnitřních spojů psyché
Emil Kraepelin
- 32 Počátky duševního života se datují od počátku života
Wilhelm Wundt
- 38 Význam slova „vědomí“ známe, pokud nás někdo nepožádá, abychom je definovali
William James
- 46 Adolescence je novým zrozením
G. Stanley Hall
- 48 24 hodin poté, co se něčemu naučíme, dvě třetiny z toho zapomeneme
Hermann Ebbinghaus
- 50 Inteligence jednotlivce není fixní kvantita
Alfred Binet
- 54 Nevědomí vidí muže za záclonou
Pierre Janet

BEHAVIORISMUS REAGUJEME NA SVÉ OKOLÍ

- 60 Pohled na chutnou potravu vyvolává v ústech hladového člověka slinění
Ivan P. Pavlov
- 62 Neužitečné akty jsou vymazány
Edward Thorndike
- 66 Kdokoli, bez ohledu na svou přirozenost, může být vychován tak, že bude čímkoli
John B. Watson
- 72 To velké, Bohem dané bludiště, jímž je náš lidský svět
Edward Tolman
- 74 Jakmile krysa navštívila náš pytel zrní, můžeme počítat s tím, že se vrátí
Edwin Guthrie
- 75 Nic není přirozenější, než že kočka „miluje“ krysu
Zing-Yang Kuo
- 76 Učení zkrátka není možné
Karl Lashley
- 77 Vtištění nemůže být zapomenuto
Konrad Lorenz
- 78 Chování je formováno pozitivním a negativním posilováním
B. F. Skinner
- 86 Přestaňte si představovat scénu a uvolněte se
Joseph Wolpe

PSYCHOTERAPIE

CHOVÁNÍ JE URČOVÁNO NEVĚDOMÍM

- 92 **Nevědomí je pravou psychickou realitou**
Sigmund Freud
- 100 **Neurotik s sebou neustále nese pocit méněcennosti**
Alfred Adler
- 102 **Kolektivní nevědomí tvoří archetypy**
Carl Jung
- 108 **Zápas mezi instinktem života a smrti přetrvává po celý život**
Melanie Kleinová
- 110 **Tyranie „měl bych“**
Karen Horneyová
- 111 **Superego je vidět, když nepřátelsky konfrontuje ego**
Anna Freudová
- 112 **Pravdu lépe snášíme, jedině když ji sami odhalíme** Fritz Perls
- 118 **Je skandálně nedostatečně poskytnout cizímu dítěti lásku a domov**
Donald Winnicott
- 122 **Nevědomí je řečí toho Druhého v nás**
Jacques Lacan
- 124 **Úkolem člověka je, aby zrodil sám sebe**
Erich Fromm

- 130 **Dobry život je proces, ne stav byti**
Carl Rogers
- 138 **Čím člověk může být, tím musí být**
Abraham Maslow
- 140 **Utrpení přestává být utrpením ve chvíli, kdy najde svůj smysl**
Viktor Frankl
- 141 **Bezbolestně se člověk člověkem nestane**
Rollo May
- 142 **Racionální názory vytvářejí zdravé emoční důsledky**
Albert Ellis
- 146 **Rodina je „továrna“, kde se vyrábějí lidé**
Virginia Satirová
- 148 **Zapni se, nalaď se, vypadni**
Timothy Leary
- 149 **Vhled může způsobit slepotu**
Paul Watzlawick
- 150 **Šílenství nemusí být jen konec života, může být začátkem nového**
R. D. Laing
- 152 **Náš osud neurčuje minulost** Boris Cyrulnik
- 154 **Jenom hodní lidé mají deprese**
Dorothy Roweová
- 155 **Otcové podléhají pravidlu mlčení**
Guy Corneau

KOGNITIVNÍ PSYCHOLOGIE

MOZEK JAKO DATOVÝ PROCESOR

- 160 **Instinkt jako dynamický vzorec** Wolfgang Köhler
- 162 **Vyrušení při úkolu výrazně zvyšuje pravděpodobnost, že si ho zapamatujeme**
Bluma Zeigarniková
- 163 **Když dítě slyší kroky, aktivuje se shluk neuronů**
Donald Hebb
- 164 **Poznání je proces, ne produkt**
Jerome Bruner
- 166 **Člověka s přesvědčením lze změnit jen těžko**
Leon Festinger
- 168 **Magické číslo sedm plus nebo minus dva**
George Armitage Miller
- 174 **Na povrchu je toho víc, než oči vidí**
Aaron Beck
- 178 **V každém okamžiku dokážeme vnímat pouze jeden hlas**
Donald Broadbent
- 186 **Šíp času se ohýbá do smyčky**
Endel Tulving
- 192 **Vnímání je zvenčí řízená halucinace** Roger N. Shepard

- 193 **Neustále pátráme po kauzálních spojeních**
Daniel Kahneman
- 194 **Události a emoce se ukládají do paměti společně** Gordon H. Bower
- 196 **Emoce jsou jako splašený kůň** Paul Ekman
- 198 **Extáze je krokem do alternativní reality**
Mihály Csíkszentmihályi
- 200 **Šťastní lidé jsou vysoce společenští**
Martin Seligman
- 202 **To, čemu věříme s plným přesvědčením, nemusí být nutně pravda**
Elizabeth Loftusová
- 208 **Sedm hříchů paměti**
Daniel Schacter
- 210 **Člověk není totéž co jeho myšlenky**
Jon Kabat-Zinn
- 211 **Existují obavy, že biologie zpochybní vše, co považujeme za svaté**
Steven Pinker
- 212 **Rituály kompulzivního chování jsou pokusem, jak ovládnout nutkavé myšlenky** Paul Salkovskis

SOCIÁLNÍ PSYCHOLOGIE

ŽIJEME VE SVĚTĚ
SPOLU S DALŠÍMI LIDMI

- 218 **Člověk nemůže porozumět systému, dokud se ho nepokusí změnit**
Kurt Lewin
- 224 **Jak silné je tíhnutí k sociální konformitě?**
Solomon Asch
- 228 **Život je jako divadelní představení**
Erving Goffman
- 230 **Čím častěji člověk něco vidí, tím víc se mu to líbí**
Robert Zajonc
- 236 **Kdo má rád schopné ženy?**
Janet Taylor Spenceová
- 237 **Bleskové vzpomínky produkují události s vysokým emocionálním nábojem**
Roger Brown

- 238 **Cílem není posouvat hranice vědomostí, ale být v centru vědění** Serge Moscovici
- 240 **Od přírody jsme sociální tvorové**
William Glasser
- 242 **Věříme, že lidé dostanou, co si zaslouží**
Melvin Lerner
- 244 **Lidé, kteří dělají šílené věci, nemusí být nutně šílenci**
Elliot Aronson
- 246 **Lidé dělají to, co se jim fěkne**
Stanley Milgram
- 254 **Co se stane, když slušné lidi postavíme do špatné situace?**
Philip Zimbardo
- 256 **Trauma je třeba chápat jako vztah mezi jednotlivcem a společností**
Ignacio Martín-Baró

VÝVOJOVÁ PSYCHOLOGIE OD KOJENCE PO DOSPĚLÉHO

- 262 **Cílem vzdělávání je vytvářet lidi schopné dělat nové věci**
Jean Piaget
- 270 **Základní kognitivní procesy, hluboko zakořeněné struktury, jsou vskutku univerzální**
Pierre Dasen
- 271 **Za dítě není zodpovědný žádný konkrétní rodič**
Bruno Bettelheim
- 272 **Vše, co roste, má svůj plán** Erik Erikson
- 274 **Rané citové vazby jsou nedílnou součástí lidské přirozenosti** John Bowlby
- 278 **Konejšivý tělesný kontakt je nesmírně důležitý**
Harry Harlow
- 279 **Připravujeme děti na život, o jehož průběhu nevíme zhora nic**
Françoise Dolto
- 280 **Citlivá matka vytváří bezpečnou vazbu**
Mary Ainsworthová
- 282 **Kdo učí děti nenávidět lidi jiné rasy a obávat se jich?**
Kenneth Clark
- 284 **Divky dostávají lepší známky než chlapci**
Eleanor E. Maccobyová

- 286 **Většinu lidského chování se člověk učí nápodobou**
Albert Bandura
- 292 **Morálka se vyvíjí v šesti stádiích**
Lawrence Kohlberg
- 294 **Řečový orgán roste jako kterýkoliv jiný tělesný orgán**
Noam Chomsky
- 298 **Autismus je extrémní formou mužského mozku**
Simon Baron-Cohen

PSYCHOLOGIE OSOBNOSTI OSOBNOST A INTELIGENCE

- 304 **Vyjmenujte co nejvíce možných způsobů použití párátk, které vás napadnou**
J. P. Guilford
- 306 **Měl Robinson Crusoe osobnostní rysy před příchodem Pátka?**
Gordon Allport
- 314 **Obecná inteligence se skládá z fluidní a krystalické inteligence**
Raymond Cattell
- 316 **Mezi šílenstvím a genialitou existuje spojitost** Hans J. Eysenck
- 322 **Hnací silou výkonu jsou tři hlavní motivace**
David C. McClelland

- 324 **Emoce je v zásadě nevědomý proces**
Nico Frijda
- 326 **Chování bez podnětů z okolního prostředí by bylo absurdně chaotické**
Walter Mischel
- 328 **V psychiatrických léčebnách nejsme schopni rozeznat duševně zdravé od duševně chorých**
David Rosehan
- 330 **Tři tváře Evy**
Thigpen & Cleckley

332 DALŠÍ PSYCHOLOGOVÉ

340 VÝKLADOVÝ SLOVNÍK

344 REJSTŘÍK

351 PODĚKOVÁNÍ

